

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО
НАВЧАННЯ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка II курсу 10-211M
групи,
заочної форми навчання
Спеціальності 014 Середня освіта
Спеціалізації 014.10 Трудове навчання та
технології
Освітньо-професійної програми Середня
освіта (Трудове навчання та технології)
Белова Тетяна Антонівна

Керівник докторка економічних наук,
Професорка Осадча Тетяна Станіславівна
(наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)
Рецензент директор ТОВ «Вікторія-Л»
Бардіж О.М.
(посада, П.І.Б.)

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичний аспект інноваційних технологій в закладах загальної середньої освіти на уроках трудового навчання.....	6
1.1. Теоретичні засади впровадження інноваційних технологій на уроці в сучасній школі.	6
1.2. Традиційні та інноваційні підходи викладання трудового навчання в закладах середньої освіти.	11
РОЗДІЛ 2. Організація та проведення дослідження.....	15
2.1. Методика проведення педагогічного експерименту.....	15
2.2. Аналіз результатів дослідження.....	19
РОЗДІЛ 3. Використання сучасних інноваційних технологій на уроках трудового навчання в умовах загальноосвітньої школи.....	23
3.1. Методики впровадження інноваційних технологій на уроках трудового навчання.	23
3.2. Методичні рекомендації щодо застосування інноваційних технологій на уроках трудового навчання.	27
ВИСНОВКИ.....	35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	37
ДОДАТКИ.....	41
Додаток А. Приклад уроку з трудового навчання.....	41
Додаток Б. Використання сервісу ZOOM для проведення дистанційних занять.....	49

ВСТУП

Актуальність теми. Зміни, які відбуваються в українському суспільстві зумовлюють новий науково-методичний підхід до навчання в середній школі, який має здійснюватися на основі гармонійного та людського принципів і націленого формування більш широкого світогляду дітей та виховання в них активної життєвої позиції.

На сучасному етапі в педагогіці важливим є використання новизни в освітній сфері України - змістовного оновлення форм та методів освітньої діяльності в закладах загальної середньої. Загальноосвітній навчальний заклад обирає форми, засоби і методи навчання та виховання у межах, визначених Законами України.

Використання інноваційних технологій та інтерактивних методів набирає активного значення, про що йдеться у відповідних нормативно-правових документах, зокрема в Законах України «Про освіту», «Про загальноосвітній навчальний заклад», «Про інноваційну діяльність», у Положенні Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної діяльності в системі освіти України» та статутом закладу.

Перед учителем постійно постає проблема, як побудувати структуру сучасного уроку, щоб отримати кращий результат. Реалізація педагогічних ідей учителя відбувається завдяки використанню новітніх педагогічних технологій в освітньому процесі, а здобувачі освіти мають можливість самостійного вибору темпу вивчення тем, системи тренувальних завдань і задач, способів контролю знань. Так реалізується найважливіша вимога сучасної освіти – вироблення в здобувачів освіти індивідуальності та розвитку особистості.

Так на заняттях трудового навчання та технологій головним завданням стало формування технологічно освіченої особистості, підготовленої до самостійного життя в умовах сучасного високотехнологічного, інформаційного суспільства та реалізації творчого потенціалу здобувачів освіти. Для досягнення даної мети, вчитель трудового навчання та технологій повинен освоїти сучасні освітні методи, повинен бути здатним пізнати й розвинути кожну дитину, мати нове педагогічне мислення, йти в ногу з сучасністю.

Метою роботи – застосування інноваційних технологій на уроках трудового навчання та використання їх в освітньому процесі в закладі загальної середньої освіти.

Відповідно до мети нами визначені наступні завдання роботи:

1. Розглянути теоретичні засади впровадження інноваційних технологій на уроці в сучасній школі
2. Визначити традиційні та інноваційні підходи викладання трудового навчання в закладах загальної середньої освіти.
3. Проаналізувати шляхи впровадження нових технологій в освітній процес в закладах загальної середньої освіти.
4. Розробити методичні рекомендації щодо застосування інноваційних технологій на уроках трудового навчання.

Об'єктом дослідження є: процес впровадження сучасних технології навчання на уроках трудового навчання у загальноосвітній школі.

Предмет дослідження – умови використання сучасних технологій навчання на уроках трудового навчання у загальноосвітній середній школі.

Для вирішення визначених завдань та досягнення мети мною було використано комплекс методів досліджень: теоретичний аналіз та узагальнення педагогічної, психологічної, методичної, соціологічної

літератури нормативної документації; дослідно-експериментальна робота із визначення ефективності використання інноваційних технологій навчання на уроках трудового навчання у середній школі.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота викладена на 46 сторінках друкованого тексту і складається зі вступу, змісту, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

1.1 Теоретичні засади впровадження інноваційних технологій на уроці в сучасній школі

Метою сучасного уроку є активізація розумової діяльності здобувачів освіти. Вчитель повинен вдосконалювати методи, шукати різні підходи та засоби, які б сприяли засвоєнню матеріалу поданого на уроці. Творчий підхід до створення уроку. Враховується власний досвід вчителя, індивідуальні особливості кожного здобувача освіти, а також особливості викладання навчального матеріалу [6].

Підготовка до проведення уроку потребує більш наукового підходу не тільки наука та прояв творчих здібностей. Важливо зацікавити здобувачів освіти, правильно аргументувати потрібність і актуальність даної теми уроку. Розвиток сучасного суспільства потребує від вчителів формувати в здобувачів освіти не тільки техніко-технологічні знання, а й вміння застосовувати ці знання на практиці розв'язуючи творчі завдання, вміння користуватися сучасними, інноваційними технологіями. Відповідно до цього змінюються традиційні підходи до змісту освіти та подання матеріалу здобувачам освіти [11].

Урок, який проводиться за нестандартною методикою демонструє імпровізацію навчального заняття та має стандартну структуру. Називаючи урок вчитель надає уявлення цілі, завдання і методику

проведення заняття. До найпоширеніших типів нестандартних уроків можна віднести уроки, які мають нестандартні підходи до освітнього процесу та проводяться з використанням інноваційних технологій та інформаційно – комунікаційних технологій [2].

Під час проведення нестандартних уроків здобувачам освіти потрібно працювати використовуючи компютерну техніку, збільшуючи свої знання отримавши більше інформації та нових знань. Під час проведення нестандартних уроків використовується самостійність знаходження здобувачами освіти більш інноваційних рішень проблеми та завдань поставлених на даному уроці. Школярі проявляють більшу самостійність, самоорганізацію в створенні предметних ситуацій. Вони можуть також самостійно створювати ігрові моменти, обігруючи той чи інший матеріал в групах або самостійно. Це надає більшу актуальність в проведенні заняття з меншою тратою часу. Це надає більшу результативність. Теоретична проблематика навчання це організація навчального процесу, створення проблемної ситуації та активну самостійну діяльність здобувачів освіти у їх розв'язанні [28].

Тренінгові технології. До форм тренінгових процедур можна віднести заняття з використання ігрових ситуацій, проведення психологічної гімнастики та аутогенного тренування, аналізування різних ситуативних дискусій. Прогресивне прискорення та інші суспільні явища, які виникають в сучасному світі позначаються насамперед на системі освіти та призводять до виникнення труднощів у формуванні нового покоління. Традиційні педагогічні засоби виховання, змісту та організації освітнього процесу уже не працюють ефективно. Невідповідність темпів і характеру соціальних та педагогічних процесів до виникнення кризових явищ в сучасній педагогіці. В сучасному суспільстві рівень освіти та вплив

на особистісний розвиток особистості в цілому залежить від результату запровадження більш сучасних освітніх технологій, які мають за основу нові методологічні засади та сучасні дидактичні принципи, психолого – педагогічні теорії та розвивають діяльнісний підхід до освітнього процесу [3].

Існують суттєві ознаки інноваційних освітніх технологій, ключовими являються поняття «інновація» та «педагогічна технологія». В перекладі з латині «інновація» означає оновлення, введення нового. В педагогіці інновація означає те, що поліпшує хід та результати освітнього процесу. Інновацію можна розглядати як процес та результат діяльності. Так чином, інноваційні технології як процес цілеспрямованого, систематичного та послідовного впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій та засобів, що охоплюють навчання від визначеної мети до більш передбачених результатів [10].

Інноваційні освітні технології поділяються за основними групами:

- традиційні освітні технології;
- освітні технології оснований на особистісно-орієнтовному педагогічному процесі;
- освітні технології, які активізуються та здійснюють інтенсифікацію діяльності здобувачів освіти;
- освітні технології, які підвищують ефективність управління та організації освітнього процесу.

Інтерактивне навчання – ця технологія полягає в створенні комфортних умов навчання, коли здобувач освіти може стати успішним та інтелектуально спроможним. Інтерактивне навчання – це діалог, під час якого відбувається взаємодія педагогів та здобувачів освіти. Метою являється спільне розв’язання освітніх задач спрямованих на

розвитку особистості здобувача освіти. Суть навчання полягає в активній взаємодії здобувачів освіти на заняттях. Спільне вивчення та обговорення з вчителем тематики та проблеми уроку. На цих заняттях організатором виступає вчитель, а здобувачі освіти активно займають позицію учасників освітнього процесу та беруть на себе покращення результативність навчання. Використовуючи підготовлену заздалегідь інформацію здобувачі активно беруть участь у створенні проблемних ситуацій на уроці [21].

Методика інтерактивного навчання включає використання активних методів навчання, а саме:

- аналіз конкретних ситуацій;
- пояснення досліджуваної проблеми;
- визначення задач, завдань;
- ситативна робота групою;
- дискусії в групах;
- заключна бесіда.

Навчання собистісно орієнтоване – це створення необхідних умов для розвитку індивідуальних здібностей здобувачів освіти. Метою є створення умов для забезпечення власної освітньої діяльності здобувачів освіти і розвиток індивідуальних особливостей кожного. Організація особистісно-орієнтованого уроку полягає у постійному залученні суб'єктивного досвіду здобувачів освіти.

Система модульного навчання – використання навчального модулю. Перевага в тому, що під час проведення такого заняття є можливість дозувати індивідуальну допомогу, виміряти форми спілкування педагога зі здобувачами освіти. Освітня програма має комплекс модулів з дидактичних завдань. Під час прведення даних занять можна здійснювати вхідний та проміжний контроль знань здобувачів освіти [18, 23].

Ігрові технології навчання контроль, що дозволяє здобувачеві освіти в співпраці з вчителем проводити управління навчальним процесом [2].

Модульно-блочна технологія – створення інтеграційних різновидів форм навчання, які об'єднуються в комплекс. Базисом модульно-блочної організації навчання являється принциповий поділ змісту освітнього матеріалу на більш самостійні частини: освітні модулі-блоки; систему самостійних робіт; принцип поетапного й автономного оцінювання успіхів здобувачів освіти. Використовується різна форма контролю знань [5].

Мережеві технології – це телекомунікаційне спілкування здобувача освіти з вчителями, бібліотекарями та іншими спеціалістами. Доступ до баз даних здійснюється через всесвітню мережу Internet.

До форм мережевих комунікацій можна віднести:

- електронну пошту – призначення для обміну інформацією, консультацій;

- використання телеконференції дозволяє вчителю та здобувачам освіти, що знаходяться на відстані один від одного, організувати спільне навчання, обговорювати проблеми навчання, участь проведенні ділових ігор.

- це здійснення організації здійснення освітнього процесу, під час якої навчання здійснюється в процесі включення здобувачів освіти до навчальної гри.

Використання навчальних ігор мають на меті крім засвоєння навчального матеріалу, умінь і навичок та надання здобувачеві освіти більших можливостей самовизначення, розвитку творчих здібностей [12].

Теорія проблемного навчання це організації освітнього процесу, яка передбачає створення проблемної ситуації та активну самостійну діяльність здобувачів освіти. Розв'язуючи подану проблему школяр

засвоює та закріплює отриманні раніше знання. Суперечність в проблемних ситуаціях розвиває більшу можливість спілкування та активного вирішення проблем. Суперечність між давньою та новою інформацією полягає в основі навчальної проблеми. Можна виділити кілька видів проблемного навчання:

- це проблемне викладання навчальної інформації вчителем;
- створення на уроці проблемної ситуації;
- формування і розв'язання проблеми самими здобувачами освіти.

Використання інноваційних технологій під час проведення навчального процесу - перевищення класичної освітньої діяльності. Воно Інтеграція процесів не можна об'єднувати в межах класичної освіти, навчання та працевлаштування [31].

1.2. Традиційні та інноваційні підходи викладання трудового навчання в закладах середньої освіти

В освітній галузі «Трудове навчання та технології» виділяють формування, розвиток проектно-технологічної компетентності для реалізації творчого потенціалу здобувачів освіти, їх соціалізації в суспільстві. Головна умова для реалізації творчого потенціалу - технологічна та інформаційна діяльність, здійснення якої можливе від появи творчого задуму так до реалізації його в новому готовому продукті [30].

Мета курсу трудового навчання - формування технологічно грамотної особистості, підготовленої до життя та активної участі в трудовій діяльності в умовах сучасного суспільства. Модель трудового

навчання, яка має особистісно-зорієнтований напрям вміщує в собі суттєві ознаки якої є проведення освітнього процесу на основі здійснення індивідуального підходу до здобувачів освіти та створення умов для їх саморозвитку. Самонавчання та осмислення у визначенні своїх можливостей та цілей в житті. Ставить перед вчителем необхідність використання проектних технологій [25].

Проектна технологія — практика направлена на особистісно-зорієнтоване навчання на уроках трудового навчання використовуючи конкретну навчально-трудова діяльність здобувача освіти, на основі його вільного вибору та з урахуванням інтересів. Для педагога це знаходження розумного балансу між уміннями та навичками. Самостійна діяльність здобувачів освіти орієнтована на навчальне проектування та індивідуальну, парну або групову роботу, вони виконують протягом певного відрізка часу. Використання проектних технологій у розв'язанні здобувачем освіти або групою поставленою проблеми, яка полягає у використанні різноманітних методів та засобів навчання та в інтегруванні знань, умінь із різних галузей науки, техніки, творчості [7].

Результатами виконання проектів мають бути: якщо це теоретична проблема, то конкретне її вирішення та передбачає використання вчителем дослідницьких, пошукових та творчих методів, прийомів, засобів. Метою проектування є створення умов під час освітнього процесу, результатом є досвід індивідуальної проектної діяльності. Використання проектів під час проведення уроків трудового навчання — ця дія є комплексний процес, формування в здобувачів освіти загально-навчальних вмінь, основ та спрямований на оволодіння новими способами перетворення матеріалів, енергії, інформації, технологіями їх обробки [14].

Здобувачі освіти можуть самостійно вибрати об'єкт проектування, тему проекту, виріб, який вони хотіли удосконалити для покращення його властивостей та якостей. Можливо виявити цінність в тому, що ця діяльність привчає школярів до самостійності, практичності та планової роботи, яка займається вихованням прагнення до створення нового, вдосконаленого виробу. Формує уявлення про перспективи його застосування. Під час діяльності виховуються морально-трудова якість, працелюбність. Здійснюється підготовка до свідомого вибору професії. Зацікавленість у виконанні роботи та досягнення кращих результатів спрямовано на підготовку до вивчення професійних навичок. Це дає поштовх до самовдосконалення [8].

Аналізуючи проектну діяльність можна дати висновок, що проектна інноваційна діяльність спрямована на створення виробів, які мають новизну у використанні та значимість у суспільстві.

Активне використання проектної технології дозволяє розвивати в здобувачів освіти основні види мислення, творчі здібності, самостійності. Школярі вивчаючи сучасні реальні потреби, оцінюючи свої ідеї та виходячи з реальних можливостей можуть вибрати більш досконалий варіант та економічний спосіб виготовлення об'єкту, який відповідає вимогам дизайну [22].

Під час роботи над проектом здійснюється розвиток пізнавальної та трудової активності, відбувається формування вмінь самостійності використання своїх знань та навичок, сприяє розвитку комунікативних здібностей та навичок лідерів до спільної роботи в групі, створення можливостей для використання міжпредметних зв'язків.

Впровадження в роботу нових навчальних планів та програми з трудового навчання дало змогу значно розширити можливості освітнього

закладу у використанні проектних технологій на уроках та в позакласній роботі та розвивати творчої активності в школярів [13].

Під час виконання творчих проектів, здобувачі освіти навчаються самостійності в прийнятті рішення, визначати свої проблеми та знаходити шляхи їх вирішення. У процесі проектно-технологічної діяльності здобувачі освіти розвивають загальні та спеціальні здібності, формують проектно-технологічну культуру.

Можна зробити висновок, що проектно-технологічна діяльність може зробити перехід від пам'яті про дії до мислення про виконання дій. Це сприяє усвідомленню виконання дій, які сприяють вдосконаленню виробу. Побудові планів у створенні об'єкту [9].

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Методика проведення педагогічного експерименту.

В цьому пункті описано критерії сформованості трудових компетентностей в здобувачів освіти середньої ланки, описано організацію проведення данного експериментального дослідження, на основі якого в наступному підрозділі представлено аналіз результатів.

Експериментальне дослідження проводилося на базі Херсонського НВК I-II ступеня №8 у 6 класах 2021-2022н.р.

На констатуючому етапі експериментального дослідження було визначено критерії сформованості понять та навиків в здобувачів освіти середньої ланки, найважливішими з яких обрані такі показники змістового та операційно-організаційного компонентів освітньої діяльності:

- 1) *повнота відповідей* – відтворення всіх характеристик, ознак та функцій об'єкта;
- 2) *правильність відповідей* – оцінювалося відтворення змісту поняття, його відповідність;
- 3) *усвідомленість* у використанні набутих знань, умінь і навичок в житті;
- 4) *самостійність виконання завдань* передбачало контроль зі сторони педагога здобувача освіти при застосуванні ним понять під час виконання завдань та допомога йому на практиці. (спільне виконання дії).

Для дослідження засвоєння понять, термінів як одного з критеріїв діагностування рівня володіння знаннями, було розроблено відстрочені

контрольні зрізи в кінці вивчення основних тем курсу, які вміщували в себе: завдання на визначення понять, на виділення їх суттєвих ознак об'єктів, правильність використання інструментів та матеріалів. Надання характерних ознак роботи над проектом [22].

Для визначення рівня сформованості знань та вмінь нами розроблено було такі кількісні показники:

1) низький рівень сформованості знань та вмінь характеризується репродуктивним типом діяльності здобувача освіти, частковим, елементарним розумінням та не завжди правильним відтворенням понять, усвідомленням переважно конкретних, загальновідомих понять, виконанням завдань зі значною практичною допомогою вчителя;

2) середній рівень сформованості компетенцій свідчить про репродуктивний тип діяльності здобувача освіти, його свідоме засвоєння та відтворення менше половини навчального матеріалу, здатність пояснювати процеси виконання завдання під контролем вчителя.

3) достатній рівень сформованості компетенцій демонструє репродуктивно-продуктивний тип діяльності здобувача освіти, з переважно правильним відтворенням більшої частини понять, виділенням головних ознак та поясненням більшості причинно-наслідкових зв'язків, переважно самостійним виконанням завдань з незначною, загальною допомогою педагога;

4) високий рівень сформованості знань і вмінь характеризується продуктивним типом діяльності, відтворенням понять у повному обсязі, правильним поясненням та виокремленням основних понять, їх зв'язків з іншими явищами і поняттями, самостійним виконанням завдань, перенесенням засвоєних знань та вмінь на виконання інших видів діяльності, допомогою вчителя лише у поодиноких випадках.

Таким чином, розвиток компетентностей змістового та операційно організаційного компонентів навчальної діяльності здобувачів освіти можуть бути оцінені на низькому, середньому, достатньому і високому рівнях, що виражені в певному числі балів (див. табл.2.1), тобто кожному рівню

Таблиця 2.1

Критерії оцінки рівня сформованості компетентностей в здобувачів освіти (у %)

Якісні показники	Кількісні показники (рівні)			
	Низький	Середній	Достатній	Високий
Змістовий компонент (знання)				
Повнота	фрагментарне відтворення	відтворення до половини обсягу поняття	відтворення більшої частини обсягу поняття	відтворення повного обсягу поняття
Правильність	1 – не завжди точно; 2 – в основному правильно; 3 - правильно	4 – не завжди точно; 5 – в основному правильно; 6 – правильно	7 – не завжди точно; 8 – в основному правильно; 9 - правильно	10 – не завжди точно; 11–в основному правильно; 12- правильно
Усвідомленість	матеріал розуміє частково, фрагментарно	матеріал в основному розуміє	матеріал розуміє, може виділити головне, частково пояснити	матеріал розуміє, може виділити головне, пояснити

Операційно-організаційний компонент (вміння)				
Самостійність виконання завдання	постійний контроль, значна допомога	постійний контроль, допомога за ситуацією	контроль та допомога в окремих випадках	несуттєва допомога в окремих випадках

відповідає певна кількість балів.

Діагностичні завдання склалися з двох компонентів: знання теоретичних понять і вміння використовувати їх у практичній діяльності.

Трудове навчання починається з 5-го класу в школі, а, отже, і процес формування уявлень, понять, умінь починається на перших заняттях, нами були розроблені діагностичні завдання, які б дали можливість учителю трудового навчання з'ясувати слабкі місця в структурі компетенцій кожного здобувача освіти.

З метою з'ясування в учнів набутих компетенцій (знань, умінь, навичок) зі складання проектів та виготовлення виробів нами було розроблено ряд діагностичних завдань.

Вивченню підлягали такі напрямки роботи вчителя трудового навчання: 1) завдання на знання основних теоретичних понять, 2) розуміння тривалості роботи над проектом, 3) вміння знаходити кращі рішення виготовлення виробу, послідовність дій, 5) знаходження причинно-наслідкових зв'язків, 6) вміння виділяти суттєві ознаки, 7) узагальнювати поняття.

Кожна правильна відповідь оцінюється одним балом. Загальна кількість правильних відповідей, а, отже, і балів, по кожному завданню склалися для оцінки окремо.

Були розроблені такі критерії оцінки сформованості компетентностей в здобувачів освіти: 1) знання основних понять:

«низькому» рівню знань відповідає діапазон отриманих балів в межах від 0 до 10 (можлива пряма підказка), «середній» - від 11 до 13 балів, «достатній» - від 14 до 16 балів (можлива непряма підказка), «високий» - від 17 до 19 балів (самостійне виконання завдання).

Ми розглянули критерії оцінки по кожному із питань теми.

2.2. Аналіз результатів дослідження

Констатуючий етап дослідження проводився з 8 учнями 6-го класу НВК №8 Херсонської міської Ради. Вивчення відбувалося на основі створення проектів на уроках трудового навчання за програмою «Трудового навчання та технологій» в середній школі. Перевірці підлягали такі знання та вміння: завдання на знання основних понять, розуміння тривалості процесу, вміння вибирати об'єкти на для створення, визначати послідовність дій, вміння виділяти суттєві ознаки та функції виробу, узагальнювати користь для суспільства та самих себе.

Відомо, що важливим компонентом, який впливає на опанування здобувачем освіти знань та вмінь є стимулюючо-мотиваційний компонент, який характеризується стійкістю чи тимчасовістю, емоційно-позитивним чи негативним ставленням дитини до діяльності на уроках трудового навчання, як навчальної дисципліни. Проявляється він, зокрема, у прагненні, бажанні здобувачів освіти поліпшити власні результати, в пізнавальній активності, формуванні позитивних мотивів. Тому на початку дослідженнями було запропоновано здобувачам освіти 6-го класу висловитись стосовно особистого ставлення до трудового навчання, як навчальної дисципліни, тобто яке місце даний навчальний предмет посідає в житті кожного здобувача освіти. Аналіз відповідей здобувачів освіти щодо інтересу їх до

занять трудового навчання, як навчальної дисципліни, показав переважно високий рівень задоволення –90% від загального числа обстежених, 10% респондентів – індиферентно, байдуже виявляють своє ставлення, можливо через ту обставину, що здобувачі освіти ще не визначилися із своїм ставленням. Тих, кому не подобається ці уроки не виявилось зовсім. Результати обстеження показані на таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Розподіл учнів 6-го класу за показником мотиваційно-емоційного ставлення до занять трудового навчання (у %)

Клас	Рівні мотиваційно-ціннісного ставлення учнів до уоків трудового навчання		
	високий (позитивний)	середній (індиферентний)	низький (негативний)
6	90	10	0

Аналіз відповідей на теоретичні питання з обробки деревини, збереження екології . Розрізнення етапів проектної діяльності.

Таблиця 2.3

Розподіл учнів за сформованістю знань в учнів 6-го класу при вивченні теми з обробки деревини (у %)

Учні 6 класу	Рівень сформованості знань (у %)			
	Низький	Середній	Достатній	Високий
1. Христина Б.	+			
2. Юлія К.		+		
3. Віктор Д	+			
4. Данило М.	+			
5. Павло М.		+		
6. Дарія С.	+			
7. Владислав П.			+	
8. Сніжана Ш.	+			

Узагальнення даних	70	20	10	0
--------------------	----	----	----	---

Таблиця 2.4

**Розподіл учнів за сформованістю історичних вмінь в учнів 6-го класу
при вивченні теми етапів проектної діяльності (у %)**

Учні 6 класу	Рівень сформованості вмінь (у%)			
	Низький	Середній	Достатній	Високий
1. Христина Б.	+			
2. Юлія К		+		
3. Віктор Д	+			
4. Данило М.	+			
5. Павло М		+		
6. Дарія С.	+			
7. Владислав П.			+	
8. Сніжана Ш.	+			
Узагальнення даних	70	20	10	0

Результати перевірки здобувачів освіти 6-го класу показали такі типові помилки: учні розкривають поняття лише за окремими суттєвими ознаками, змішують близькі за змістом поняття (плутають назву інструментів), забувають назву процесів, не розуміють суті понять тощо.

Підсумкові результати сформованості компетенцій представлені на табл. 2.7.

Аналіз отриманих результатів свідчить про те, що як теоретичні знання, так і практичні вміння щодо їх застосування потребують тривалого формування й відпрацювання на уроках та в позаурочний час у середній школі. Вони відповідають переважно задовільному рівню засвоєння знань і вмінь.

Таблиця 2.7

Результати сформованості компетенцій у шестикласників з трудового навчання (у %)

Рівні компетенцій	Деревообробка	Створення проекту	Середнє значення компетентності
низький	70	60	65
середній	20	25	22,5
достатній	10	15	12,5
високий	0	0	0

Узагальнення отриманих даних щодо сформованості уявлень і понять та їх застосування здобувачами освіти 6 класу НВК №8 м. Херсона показало значні резерви методичної роботи по формуванню знань, умінь під час класно-урочної та позакласної виховної роботи, зокрема, під час позакласних занять в гуртках, за рахунок залучення до занять системи дидактичних ігор, як найбільш доступної форми засвоєння навчального матеріалу. Продуктивність дидактичної гри в умовах школи пояснюється збереженою до старших класів схильністю дітей до ігрової діяльності.

РОЗДІЛ 3

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

3.1. Методики впровадження інноваційних технологій на уроках трудового навчання

Генеруючи нові ідеї у технічній творчості, це використання інтерактивних методів роботи. Вони здійснюються за допомогою інформаційно - комунікаційних технологій. Переваги комп'ютерної техніки в тому, що дозволяють підвищити ефективність навчання. Можливості, які має комп'ютер розширюють надання освітньої інформації. Застосовуючи колір, графіку, мультиплікацію, звук надає більші можливості для відтворення реальної обстановки діяльності. Новизною роботи з ПК сприяє підвищення інтересу до процесу навчання. Робота на ПК дозволяє регулювати подання освітніх завдань за складнощами, виробляти інформаційну культуру здобувача освіти. Комп'ютер має змогу активно залучати до освітнього процесу. Дають змогу успішному застосуванню в процесі навчання задач на створення моделей різних ситуацій та діагностику. Комп'ютер можна використовувати для якісного здійснення контролю за діяльністю здобувачів освіти. Забезпечують гнучкість керування процесом навчання. Це надає змогу побачити здобувачам освіти користь своєї діяльності, усвідомити себе інженерами, технологами, економістами, дизайнерами. Відчуття значущості своєї праці, пізнання комп'ютеру як інструменту для виконання різного роду діяльності. Комп'ютеризація це: засвоєння знань, умінь і навичок, усвідомлення можливостей комп'ютера, а також використання для вирішення різноманітних задач та до оволодіння

комп'ютерною грамотністю. Комп'ютер є засобом для підвищення ефективності освітнього процесу [6, 18, 24].

Ситуація, яка склалася в світі з карантинном, який запроваджено проти поширення коронавірусу, вніс корективи в освітні процеси. Карантинний режим у країні та різкий широкоформатний перехід на дистанційне та змішане навчання, викликав у переважної більшості вчителів певний стресовий стан і надав потужний поштовх до активного опанування різноманітних електронних застосунків для організації онлайн навчання зі здобувачами освіти. Під час викладання трудового навчання все частіше йде використання мережевих і електронних технологій:

-освітньо -методичні ресурси: лекції, електронні підручники і посібники, презентації, уроки, додатковий матеріал, довідники, енциклопедії.

-контрольні ресурси: опитування, тести, завдання.

Широко використовуються під час дистанційного навчання електронні платформи для дистанційного навчання: програмне забезпечення, мультимедійні програми [23].

Введення дистанційної та змішаної форм навчання. Дистанційна форма здобуття освіти - це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному під час взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Особливістю сучасного уроку трудового навчання є навчання здобувачів освіти не лише виконанню трудових операцій, а й підготовку їх до дорослого життя, формуванню цінностей особистості, які зможуть допомогти успішному вибору свого життєвого шляху. Проектна діяльність

дає можливість вчителю залучати здобувачів освіти змогу реалізувати свої вміння та навички [19].

З впровадженням інноваційних технологій та наукових обґрунтувань змінюється і формулювання мети сучасного уроку трудового навчання в плані-конспекті вчителя.

Навчальна мета відноситься до здобувачів освіти. Вони повинні чітко знати, якими знаннями, вміннями та навичками та на якому рівні вони повинні оволодіти, які вимоги будуть пред'явлені по закінченні того чи іншого уроку. Такий результат завжди можна перевірити і виявити, наскільки досягнута мета, які виникли прогалини в знаннях, їх причини та яким чином їх можна усунути. Конкретизація мети уроку шляхом виокремлення основних завдань уроку дає можливість здобувачам освіти та педагогу бачити послідовність, логіку заняття в цілому, кінцевий і проміжні результати навчально-трудової діяльності. Дидактична мета уроку та його завдання мають бути оголошені вчителем і доведені до свідомості здобувача освіти [29].

Окремо слід спинитись на формулюванні виховних та розвивальних завдань процесу навчання. У загальному вигляді в процесі трудового навчання освітні, виховні та розвивальні цілі знаходяться в нерозривній єдності. Вони поєднані загальним завданням повноцінного, цілісного розвитку здобувачів освіти.

До кожного уроку формулюються виховні завдання, що передбачають, який крок у формуванні тих чи інших якостей особистості буде зроблено на даному занятті. Вони визначаються так, щоб повноцінно використовувати можливості змісту навчального матеріалу або організації поведінки здобувачів освіти для їх виховання [32].

Розвивальні цілі уроків також мають визначатися відповідно до можливостей дітей і конкретного навчального матеріалу. Однак вони мають бути спрямовані на цілісний розвиток особистості. З метою підвищення якості трудового навчання слід уникати таких недоліків в освітньому процесі, як:

перенесення вчителем функцій спеціальної освіти у загальноосвітню школу (зокрема, навязування учням спеціальних теоретичних знань, не передбачених шкільними державними стандартами і програмами);

заміна уроків трудового навчання іншими видами трудової діяльності.

Під час роботи у навчальній майстерні особливу увагу слід звертати на дотримання здобувачами освіти правил безпечної роботи, виробничої санітарії й особистої гігієни. Навчати їх тільки безпечним прийомом роботи, ознайомлювати з заходами попередження травматизму.

Передбачений програмами резервний час вчитель може використовувати на власний розсуд відповідно до завдань вивчення предмета в конкретних умовах: додати години на вивчення певної програмової теми для того, щоб поглибити її опрацювання, ввести до кола вивчення додатковий об'єкт праці, більше часу відводити на відпрацювання певної теми [17].

3.2. Методичні рекомендації щодо застосування інноваційних технологій на уроках трудового навчання.

В умовах сьогодення, коли інтенсивно розвивається науковий, технічний та інформаційний прогрес здобувачі освіти повинні бути підготовлені до більш продуктивного використання творчих навиків та

умінь. Здобувачі освіти найбільш ефективно можуть розвиватися у ході використання продуктивності творчих навичок. Творчій та індивідуальний підхід проявляються навіть при мінімальних відхиленнях від запропонованого прикладу. Народженню та виникненню творчих ідей сприяє виникнення потреб у змінах та вдосконаленнях об'єкту. Мрійливість та фантазування також срияють суспільні мотиви [20].

До основних ознак проявів здібностей у школярів можна віднести:

- швидка поява нових ідей;
- можливість переключення з одного виду діяльності на інший осмислюючи подану інформацію використовуючи в іншому проявляючи гнучке мислення;
- оригінальну здатність генерації нових ідей, що мають відрізнятися від загальних рішень;
- виникнення особливого інтересу до вивчення об'єктивних причин;
- удосконалення кінцевого результату;
- оновленість в організації праці.

Виконання творчої діяльності це емоційно, приваблива для здобувачів освіти, має вплив на життя особистості, задоволення потреб у діяльності, пошук нових рішень. Саме під час виконання творчих завдань має місце також розвиток особистісних компетенцій [28].

Використання інноваційних технологій має цілеспрямований та системний набір прийомів та організації освітньої діяльності, яка цілковито охоплює освітній від початку до отримання кінцевого результату. Основа система здійснюється на умовах навчальних занять. Інноваційні технології полягають у сукупному виробленні технологій навчання та використання різних компетентностей здобувачів освіти.

Зміна сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання включає в себе: мережу Інтернет, електронні підручники та посібники, тестові програми, мультимедійні засоби.

Освітні програми набули змін «Трудове навчання 5-9 класи» (2017р.) та «Технології 10-11 класи» (2012р.) та зробили найбільш ефективнішим використання інноваційних програмних засобів на заняттях доцільнішими. Передбаченно збільшення часу на виконання творчих проєктів і зменшено затрати часу на вивчення теоретичного матеріалу [6].

Використання додатку «PowerPoint» та створення презентацій, програми «MicrosoftOffice» дозволяє більш ефективніше та доступніше використовувати час на вивчення теорії. Це допомагає зробити теоретичний матеріал більш динамічнішим та:

- використання сучасних інформаційних технологій;
- зміну видів діяльності на уроці;
- залучення школярів для допомоги педагогу в підготовці матеріалу до урока;
- розширення можливостей використання ілюстративного матеріалу;
- повністю реалізувати можливість використання ігрових методів на уроках;
- проводити індивідуальну роботу та малих групах;
- організувати інтерактивні форми контролю знань, умінь та навичок.

Глибокі та міцні знання здобувачам освіти дає можливість проведення уроків з використанням традиційних та іноваційних технологій. Це допомагає найкраще розвивати навички та здібності, уміння опрацювання отриманої інформації. Це дозволяє розвивати інтелектуальні здібності та підвищують пізнавальний інтерес до вивчення предмету [18].

Інтерактивне навчання допомагає в моделюванні життєвих ситуацій, при цьому використовуються рольові ігри. Створення та спільне вирішення проблем, які створенні на основі обставин та відповідних ситуацій. Використання новітніх технологій на уроці трудового навчання дозволяє більш детально вивчати матеріал. Школярі опановують різні рівні пізнання. Здобувачі освіти активно можуть приймати важливі рішення. Проте кожна інтерактивна вправа потребує попереднього розгляду й навчання учнів для її проведення [24].

Проектна технологія навчання включає в себе умову досягнення мети технологічної освіти. Основною метою методу проектів стало сприяння особистості з розвинутим розвитком творчих компетентностей та трудових навичок. Суть методики проектів полягає у виборі і виконанні об'єкта. Спільна творча робота вчителя та школярів найкраще вирішення поставлених завдань. Проектною діяльністю інтегрується зміст розділів освітньої галузі «Технології», це дає можливість показати взаємозв'язок між учасниками освітнього процесу та розуміння кожного програмного розділу. Здійснюючи зв'язок теорії з практикою, опираючись на науку та свідомий підхід до навчання, можна виділити загальні педагогічні та дидактичні принципи. Таким чином можна покращити засвоєння нового матеріалу. Основною тезою сучасного розуміння методу проектів є здібність до творчості, винахідливості та вміння орієнтуватися в інформаційному просторі. Самостійні конструювання допомагає здобувачеві освіти поглибити свої знання у даній сфері та використовувати їх у потрібному напрямі. Проектно – технологічна діяльність здобувачів освіти складається з послідовності дій, які пов'язані між собою та мають за мету найефективніше розкрити задум розробки проекту [30].

Можна виділити декілька етапів роботи над проектом: підготовка та організація роботи, конструювання, технологічний та заключний етапи. Здобувачі освіти можуть виконувати послідовно систему дій, реалізуючи проект, а педагог стає організатором освітньо-трудової діяльності.

На першому етапі проектно-технологічної діяльності здобувачів освіти знайомлять із завданнями заняття, пояснюється проблематика, від вирішення, якої залежить подальший результат. Ведеться оцінювання значення виробу для себе, для суспільства. Школярі займаються формуванням ідей та варіантів конструкцій. Ця робота розпочинається з пошуку та оброблення інформації з використанням інформаційно – комунікаційних технологій [15].

На цьому етапі відбувається генерація ідей у проектно-технологічній діяльності, так можна проводити інтелектуальне становлення особистості. Аналізуючи здобувач освіти порівнює та проводить корекційну роботу, планує заходи. Заключним буде те, що буде визначення дизайну виробу. Виріб повинен мати деяку значимість.

До другого етапу можна віднести конструкторський. На цьому етапі школярі виступають винахідниками, складаючи ескіз майбутнього виробу. Займаються визначенням технологій виготовлення. Відбувається підбір матеріалів та інструментів, пристроїв. Цей етап потрібно організувати таким чином, щоб результатом діяльності здобувачів освіти могли стати набутті знання та навички, використовуючи технологічні картки та креслення [26].

На наступному третьому етапі відбувається технологічна діяльність, проходить виконання запланованих операцій, здійснюється самоконтроль та якісне оцінювання виробу. Головна мета етапу являється якісне та правильне виконання робіт. Створення виробу і є кінцевим результатом

праці здобувача освіти.

Четвертий етап являє собою заключним на якому здобувачі освіти роблять загальне обґрунтування та дослідження значення виробу зі сторони екологічного та економічного використання ресурсів. Підраховують всі вигоди та збитки виготовлення виробу. Ведуть обчислення затрат матеріалу та часу [2, 24].

Проводиться захист проекту на якому здобувачі освіти демонструють всі переваги та недоліки виробу. Для цього вони можуть використати комп'ютер для показу презентації. В ході показу презентації відбувається демонстрація всього процесу виготовлення виробу. Всі інші разом з педагогом роблять оцінку якості, самостійності, правильності оформлення. На оцінку також впливає оформлення технічної документації. Якщо отримано низьку оцінку, то вибір потрібно допрацювати та виправити всі недоліки до наступного заняття. Можна заняття провести в ігровій формі. Цей вибір є достатньо аргументованим тому, що під час гри школярі, особливо середньої ланки, з більшим інтересом та задоволенням виконують поставленні перед ними завдання та проблеми. Це сприяє моделюванню та розвитку творчих здібностей. Гра допомагає комбінувати, створювати та розв'язувати проблематичні ситуації на уроці [2, 16].

Перевірка знань проводиться на підсумковому уроці. Можна провести перевірку знань використовуючи ігрові моменти, створення ситуацій. Це вимагає пошуку та вибору рішень. Можна також використовувати комп'ютерну техніку. Поліпшення знань здобувачів освіти може відбуватися, якщо використовувати на заняттях мультимедійні програми, за допомогою них можна створювати тестові завдання. При цьому кожен здобувач освіти може самостійно перевіряти свої знання та недоліки у вивчені теми.

Використовуючи комп'ютер на уроках трудового навчання допомагає ознайомленню з сучасною технікою. Але не завжди є можливість використовувати комп'ютерну техніку за відсутністю належної матеріальної бази і не має спеціальних методичних програм та розробок. Ця проблема є особливо актуальною в наш час. Використовуючи ПК на уроках трудового навчання пов'язане з вирішенням дидактичних завдань - це спрямовано на підвищення рівня навчання здобувачів освіти [3].

На уроках трудового навчання дитина сприймає предмет з точки зору його форми, кольору, функцій та розміру. Та коли на уроці можна користуватися комп'ютером то можна розглянути цей предмет або деталь більш досконало. Є можливість вивчити всі особливості. Мною було проведено експеримент на двох паралельних класах. В одному класі здобувачі освіти використовували традиційні методи роботи, в іншому звикористанням інноваційних технологій. Проводилось вивчення мети, завдання уроку. Було запропановано тему уроку «Аплікація з використання ниток. Види ниток». Здобувачі освіти, які використовували комп'ютер більш швидше організувалися до роботи, склали план виконання. А ті, що традиційно виконували завдання більше часу потратили на ознайомлення зі зразком. Тому друга група працювала більше активніше і зацікавлено виконувала завдання ніж перша. Це свідчить про те, що використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання сприяє покращенню активності дітей на уроці, поширює їх світогляд та знання. Про це свідчать оцінки, які отримали здобувачі освіти на уроці. Другій групі школярів сподобалось працювати на уроці з комп'ютером [19].

ВИСНОВКИ

Важливу роль відіграє використання інноваційних технологій в сучасній освіті, можна визначити їх значимість в тому, що здобувачі освіти засвоюють всі рівні пізнання. В класах збільшується кількість здобувачів освіти, які свідомо засвоюють навчальний матеріал. В здобувачів освіти зростає інтерес до отримання нових знань. Усе свідчить про підвищення особистісної ролі вчителя як лідера, організатора. Проведення уроку за інноваційними технологіями потребують компетентності в цих технологіях учителя та вміння переглянути і перебудувати свою роботу. Під час навчання із застосуванням інноваційних технологій здобувач освіти активно беруть участь в подіях власної освіти та особистого розвитку. Маючи ефект новизни інноваційні методи підвищують зацікавленість до навчального процесу.

Використання інноваційних технологій на заняттях трудового навчання може забезпечити таку результативність: вміння опрацювання інформації, підвищує ступінь наочності, посилює мотивацію навчання та підвищує інтерес до навчального предмету. Використання інноваційних технологій надає можливість розвитку творчих здібностей здобувачів освіти.

Аналіз та дослідження використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання показали, що їх використання стимулює активність здобувачів освіти на уроках та відповідають вимогам сучасності. Використання інноваційні технології підвищує якість освітнього процесу. Відбувається інтеграція процесів, які не можливо об'єднати в межах класичної освіти. Використовуючи технології, які

описані в моїй роботі, в основній частині, дуже допомагають в покращенні та ефективності проведення навчальних занять. Під час таких уроків я навчаю здобувачів освіти свідомого самостійного і вільного вибору професії у різних сферах, даю здобувачам освіти відомості про основні етапи виробництва, сучасну техніку, технології, процеси управління, залучення здобувачів освіти до основних видів проектно-конструкторських і технологічних робіт. Формуються навички розв'язування творчих практичних задач та необхідні кожному навички самообслуговування та господарювання.

Створення різних ситуацій на уроках трудового навчання сприяє виробленню в здобувачів освіти самоповаги та поваги до оточуючих, відбувається формування комунікативності, толерантності.

Перевагами застосування інноваційних технологій є те, що вони навчають неординарному мисленню, допомагають у вихованні особистості. Активізація пізнальної діяльності відбувається за рахунок використання різних типів уроків та сприяють подальшій самореалізації. Уроки, які проводяться з використанням інноваційних технологій дуже подобаються здобувачам освіти, тому що вони можуть перетворити освітній процес на більш цікавий процес. Навчання стає для здобувачів освіти досвідом та надає практичні навички, які можна використовувати в подальшому житті.

Застосування інноваційних технологій виробляє системність, тривалий та багатоаспектний процес навчання здобувачів освіти. Це дає стимул для розвитку розумової діяльності та мотиваційної сфери. Маючи досвід роботи я переконана, що методично скориговане використання інноваційних технологій на уроках трудового навчання, розширює базу

засобів навчання та виховання здобувачів освіти та сприяє розвитку творчих здібностей.

Кожний урок являє собою важливу сходинку до нових знань та розширення світогляду та сприйняття оточуючого середовища. Являє собою інструмент інтеграції зусиль педагога. Та наскільки цікавим буде це сходження насамперед залежить від педагога, творчого підходу до створення уроку та бажання створити урок більш сучасним не тільки за формою, а й наповненням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоконна Н.І., Білоконний С.П. До проблеми використання інформаційних технологій у навчальному процесі / II Славянские педагогические чтения: Тез. докл. Междунар. конф., 16-18 окт. 2003 г. – Тирасполь, 2003. – С. 49-53. – На тит. арк. помилк. 2002.
2. Буряк Р.Р. Навчаємо граючи. Трудове навчання в школі –2016, №11-12 - С. 2-9.
3. Ващук О.В. Використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі учнів 5-7 класів / Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. – Рівне, 2003. – Вип. 25. – С. 98-103.
4. Веракс М. Діалектичне мислення і творчість /М. Веракс // Питання психології. – 1990. - №4. – С.9 – 13.
5. Дятленко С. Інструктивно-методичний лист про вивчення трудового навчання та креслення у 2007/08 навчальному році / С. Дятленко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2007. – № 4. – С. 3–6.
6. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій.- Х.: Вид. група
7. Зайченко І. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів.- Чернігів,2003.- 528с.
8. Замліла Н.С. Мультимедійні проекти – одна з форм роботи з обдарованою молоддю в школі / Обдар. дитина. – 2004. - №9. – С. 32-35.
9. Коберник О. Дидактичні основи сучасного уроку трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003 - №2 – С. 3-7.

- 10.Коберник О.М., Ящук С.М. Методика організації проектно-технологічної діяльності на уроках трудового навчання: Навчально-методичний посібник. – Умань, 2001. – 82 с.
- 11.Комп’ютерно-інформаційні і комунікаційні технології у навчальному процесі середньої та вищої школи: [Матеріали міжнар. наук. конф., м. Косів Івано-Франківської обл.] //Освіта. – 2003. – 23-30 лип. (№34). – С.7-11
- 12.Ліщинська-Кравець Г.Методи інтерактивного навчання на уроках обслуговуючої праці.-Молодь і ринокю-2006.-№6.-с.14.
- 13.Методика навчання учнів 5-9 класів проектуванню в процесі вивчення технології обробки деревини і металу : навч.-метод. посібник / О. М. Коберник, В. В. Бербец, В. К. Сидоренко, С. М. Ящук ; за ред. О. М. Коберника, В. К. Сидоренка. – Умань : Вид-во Уман. держ. пед. ун-ту, 2004. – 114 с.
- 14.Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючої праці : навч.-метод. посібник / В. В. Бербец, О. М. Коберник, Н. В. Дубова та ін. ; за ред. О. М. Коберника. – Умань : Науковий світ, 2003. – 92 с.
15. Ничкало Н.Г. Філософія сучасної освіти //Педагогіка і психологія.-№4.-1996. – С. 49-57.
- 16.Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології. К, 2000. – 368 с.
- 17.Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс] / Упорядники: Л. Гриневич, О. Ельконін та ін.; Заг. Ред. М. Грищенко. Ухвал. рішенням колегії МОН від 27.10.2016. – 34 с. // Офіційний веб-портал міністерства

освіти і науки України. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/2016/12/05/konczepczyia.pdf>

- 18.Новиков А.М. Процесс и методы формирования трудовых учений: Профпедагогика / А.М. Новиков. – М. : Высшая школа, 1986. – 234с.
19. Організація навчального процесу в сучасній школі: навчально-методичний посібник для вчителів, керівників навчальних закладів, слухачів ІПО /М. В.Пехота О. М. Освітні технології. – К.: «А.С.К.», - 2002.
- 20.Організація проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання : [у 2 ч.]. – Полтава : Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти, 2006. – Ч. I. – 127 с.
- 21.Організація проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання : [у 2 ч.]. – Полтава : Полтав. обл. ін-т післядипломної пед. освіти, – 2007. – Ч. 2. – 160 с.
- 22.Орієнтовний зміст виховання в національній школі: Методичні рекомендації / Кол. авт. За заг.ред. Є.І. Коваленко. – К.: ІЗМН, 1996. – 136с.
- 23.Романовська М. Б. Метод проектів у навчальному процесі (методичний посібник) / М. Б. Романовська. – Х. : Веста : Видавництво «Ранок», 2007. – 160 с.
- 24.Сидоренко В. Ретроспективний погляд на проектну методику / Сидоренко В. К. // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. – № 3. – С. 34–37.
- 25.Слюсаренко Н. В. Ігрова діяльність як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів / Трудове навчання в школі, №6, 2011.

26. Терещук А. І. Трудове навчання. Методичні та дидактичні матеріали. 5 клас / Терещук А. І., Коберник О. М. – Х. : ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 160 с.
27. Терещук А. Методи творчої діяльності на уроках трудового навчання /Трудова підготовка в закладах освіти. - 2006.-№1.-с.19-23.
28. Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5 - 9 класи (2017р.) [Електронний ресурс] /За заг. ред. В.К. Сидоренко та ін.. //Портал Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Навчальні програми для загальноосвітніх закладів. 5 – 9 класи. – режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalni-programy.html>.
29. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання – К.: РННЦ “ ДІНІТ”., 2000.- 86с.
30. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання: навч. посіб.- Ч.2.: Загальні засади методики трудового навчання.- К.-2000.-246 с.
31. Цідило І. Роль комп’ютерних технологій у формуванні навичок конструювання виробів на уроках трудового навчання / Труд. підготов. в закл. освіти. – 2004. - №3. – С.37-39. – Бібліогр.:7 назв.
32. Чепурна Наталія. Трудове навчання і виховання – основа формування особистості.//Трудова підготовка в закладах освіти.- 2004.- №4.-С.16.

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад уроку з трудового навчання

Тема. Аплікація з використанням ниток. Застосування ниток. Види ниток. Послідовність дій під час виготовлення аплікації з ниток. Аплікація з ниток «Квіткове пано»

Мета: формування ключових компетентностей:

- вміння вчитися – самоорганізовуватися до навчальної діяльності, готувати своє робоче місце до уроку;
- загальнокультурної – дотримуватися норм поведінки на уроці;
- соціальної – продуктивна співпраця з однокласниками;
- здоров'язберігаючої – мати уявлення і поняття про здоров'я, здоровий спосіб життя та безпечну поведінку під час уроку;
- компетентності з ІКТ – вміння добувати, осмислювати та використовувати інформацію з різних джерел.

Формування предметних компетентностей:

- ознайомити учнів з різними видами ниток;
- формувати вміння виготовляти вироби з ниток;
- розвивати уяву, фантазію, дрібну моторику пальців рук;
- виховувати любов до праці.

Обладнання: набір різнокольорових ниток, джут, клей, ножиці, шаблони, ілюстрації із зображенням квіток, рамка.

Конкретизовані навчальні цілі

	Конкретизовані навчальні цілі	Перелік завдань, запитань	Навчально-методичне забезпечення
ЗНАННЯ	Знати: Що таке нитка. Що таке джут. Які є види ниток.	Використовується «Довідкове бюро»	Презентація «Види ниток»
РОЗУМІННЯ	Діти групують нитки за їх призначенням .	Технологія «Для чого нитка?»	Різні зразки ниток
ЗАСТOSУВАННЯ	Учні використовують нитки для виготовлення аплікації «Квіткове пано»	Самостійна робота учнів. Виготовлення аплікації «Квіткове пано»	Картон, папір, Нитки(джут), ножиці, клей, олівець, серветка, файл, пензлик.
АНАЛІЗ	Діти дають характеристику різним видам ниток	Технологія «Дай характеристику»	Вишиті серветки, в'язані вироби.
СИНТЕЗ	Черпають життєвий досвід	Виставка робіт	Дитячі роботи
	Оцінюють свою роботу та роботи однокласників	Технологія «На мою думку...» «Я гадаю...»	Презентація власної роботи

Хід уроку

I. Організаційний момент

Дзвоник всім нам дав наказ –
 До роботи швидше в клас.
 Попрацюєм всі старанно,
 Щоб пройшов урок наш гарно.

II. Сприймання й усвідомлення нового матеріалу

1. Повідомлення теми та мети уроку

- Сьогодні ми вирушаємо до «Міста ниток».
- Ви дізнаєтеся:
- які бувають нитки та для чого вони використовуються;
- зможете навчитися виготовляти з ниток чудові аплікації.

2. Вступна бесіда

- Уважно подивіться, що я тримаю в руках? (*Це тканина*)
- Для чого потрібна тканина?
- Коли ми подивимося на розріз тканини, то побачимо ниточки, що переплетені між собою.
- Ви часто спостерігали, як шиють або вишивають ваші мами, бабусі? Які інструменти потрібні для роботи з тканиною? (*Тканина, нитки, ножиці*).
- А чи знаєте ви, що нитки бувають різними?
- Нитки бувають різними завтовшки, за кольором, у них різне призначення.
- Де використовуються нитки? (*Для шиття, в'язання, вишивання*)

3. «Довідкове бюро». Презентація «Види ниток»

а) Виробництво і види ниток

Натуральні волокна бувають рослинного, тваринного і мінерального походження.

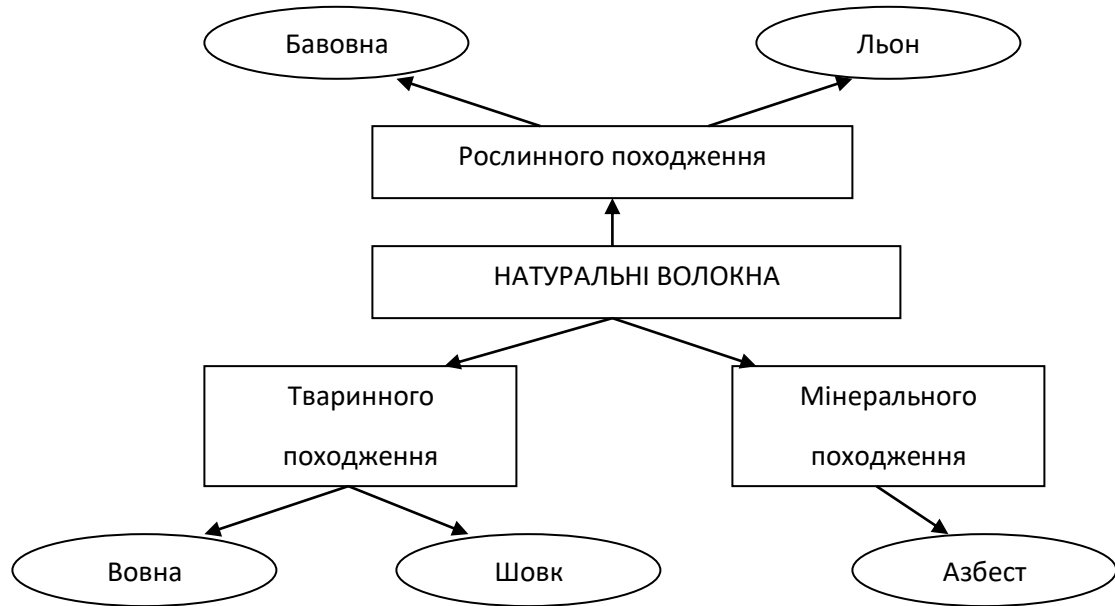

Рис. А.1. Види натуральних волокон

Багато років тому з волокон бавовни нитки виготовляли руками. Тепер волокна надходять на прядильну фабрику, де піддаються складній обробці їх розпушують, очищують від сміття, вичісують, витягають у трохи скручену стрічку – рівницю. Рівницю потім скручують у суцільну тинку – пряжу. Цей процес називається прядінням.

Пряжа надходить на ткацьку фабрику, де з неї виготовляють тканину шляхом переплетення ниток. Цей процес називають ткацтвом.

Технологія «Дай характеристику».

б) Призначення ниток

- для вишивання та оздоблення виробів;
- для шиття;
- для плетіння.

Що таке джут? В першу чергу, джут – це те, з чого роблять полотно, цю назву носить рослина, з якого виробляється матерія – і стебла, і листя його складаються з луб'яних волокон.

Де ж росте ця дивовижна рослина? В наших широтах джут не зустрінеш – потрібен вологий теплий клімат. Вирощують джут на болотистому ґрунті в Азії, Америці, Австралії, Африці.

Виробництво

Щоб до кінця зрозуміти, що таке – джутове волокно, ми пропонуємо познайомитися з усіма етапами його виробництва, а це дуже цікавий і трудомісткий процес.

Збирають рослину вручну, як і у 2 тисячолітті до нашої ери (саме в цей період виявлено перша згадка про джуті). Збір і обробка діляться на кілька етапів:

- Стебла зрізують ближче до основи, потім з них формуються снопи
- Снопи залишають в полі на три доби
- Потім – тривалий період (14 днів) вимочуються у воді
- Це дозволяє простіше відокремлювати луб'яні волокна від основи стебла (це сировина становить всього 25% від початкової маси рослини), що, власне, і робиться після вимочування
 - Далі волокна розвішують і просушують
 - А потім сортують, укладають у зв'язки й відправляють на фабрики
- І вже тут виробляється сама тканина:

Склад і різновиди

Сама по собі тканина джут – це натуральний матеріал. Однак, на сьогоднішній день у виробництві можуть використовуватися і штучні матеріали. Джутову нитку ламінують, що дозволяє отримати таке міцне, вологонепроникне і зносостійке полотно, яке може конкурувати з повністю синтетичними тканинами.

Ось ще кілька різновидів матерії, які отримуються виходячи з її складу і технології виробництва:

- З додаванням поліестеру і інших синтетичних матеріалів – таке полотно більш міцне і зносостійке
- З додаванням льону – льон також додає міцності, але при цьому матерія не втрачає своїх екологічних властивостей
- А ось додавання бавовни навпаки пом'якшує тканину
- Пофарбований матеріал, полотно з ламінованих ниток, і забарвлений, і ламіноване полотно

5. Демонстрація та аналіз зразка

Інструктаж учителя

1. Накресли кола, як на малюнку, сам або за шаблоном (листя, серцевина, пелюстки). Домалюй на власний розсуд пано.
2. Починаючи від середини серцевини, наклеї нитку по колу. Коли заповниш коло, відріж нитку.
3. Так само обклей нитками листя та пелюстки.
4. Склади квітку із частин, які ти заготовив.
5. Розклади квітку на пано.
6. Приклей квітку на пано.
6. Практична робота.

За допомогою циркуля або круглого предмета, малюємо три різних за діаметром кола і вкладаємо папір у файл. Потім, на плівку, наносимо полімерний клей по зовнішньому краю першого кола і поступово, приклеюємо джут, намотуючи його по спіралі до центру. Так само робимо з другим і третім колом.

Інша деталь, це пелюстки квітки, які ми виготовляємо у такий же спосіб, але кожен оберт по зовнішньому краю пелюстки ми робимо окремо, відрізаючи його. При намотуванні, добре притискайте джут до плівці. По завершенні ми залишаємо заготовки для оздоблення до повного висихання клею.

Пояснення учителя:

1. <https://www.facebook.com/watch/?ref=saved&v=229058011580235>
2. <https://www.facebook.com/watch/?ref=saved&v=668354380601760>

Фізкультхвилинка.

Раз! Два! Всі присіли.
 Потім вгору підлетіли.
 Три! Чотири! Нахилились,
 Із струмочка гарно вмились.
 П'ять! Шість! Усі веселі.
 Летимо на каруселі.
 Сім! Вісім! В поїзд сіли
 Ніжками затупотіли.
 Дев'ять! Десять! Відпочили
 І за парти дружно сіли.

III. Практична робота учнів

1. Повторення правил безпеки при роботі з клеєм і ножицями.
2. Самостійна робота учнів. Учитель за необхідності надає допомогу.

IV. Виставка та словесне оцінювання робіт

- Чи сподобалися вам ваші вироби?

- Кому б ви їх хотіли подарувати?

Технологія «На мою думку...», «Я гадаю...»

V. Підсумок уроку

- Що особливо вам зап'ямяталось?
- Які відкриття ви зробили для себе?

Додаток Б

Використання сервісу ZOOM для проведення дистанційних занять

НАВІЩО ?

- ✓ Спілкування
- ✓ Психологічне розвантаження
- ✓ Стабільність
- ✓ Навчання протягом життя

Дистанційне навчання

ВАРІАНТ 1

Розділ 1 – вибір однієї правильної відповіді із запропонованих

1. Вкажіть, якого правила безпеки праці не слід дотримуватись при роботі біля електроплити:

А) кришки каструль відкривати від себе;
 Б) воду в каструлі наливати не більше 2/3 об'єму посуду;
 В) каструлі пересувати по поверхні конфорок плавними рухами;
 Г) при закипанні рідини зменшити обігрів.

2. Визначте, який малюнок відповідає формі нарізання «скибочки»:

А)

Б)

В)

3. Вкажіть, коли слід солити бобові при варінні:

А) солять вже готові зварені бобові;
 Б) на початку варіння;
 В) солять киплячу воду;
 Г) після того, як бобові стануть м'якими, їх залишають у підсоленому відварі на 15-20 хвилин.

Розділ 3 – встановлення послідовності дій, операцій

13. Встановіть технологію приготування картопляного пюре:

- А) заливають гарячою водою на 1 см вище картоплі, солять;
- Б) обробляють картоплю;
- В) збивають до пухкого стану, відпускають з розтопленим вершковим маслом;
- Г) зливають відвар, картоплю підсушують і протирають у протиральній машині;
- Д) масло вершкове розтоплюють, молоко кип'ятять, додають до протертої картоплі;
- Е) варять при закритій кришці при помірному кипінні до готовності.

14. Встановіть послідовність технології приготування розсипчастої рисової каші :

- А) відкидають зварений рис на сито і промивають гарячою водою;
- Б) варять, помішуючи, при слабкому кипінні 25-30 хвилин;
- В) промитий зварений рис кладуть у посуд;
- Г) рисові крупи перебирають і промивають;
- Д) вершкове масло розтоплюють, поливають ним рис і розпарюють до готовності в жаровій шафі;
- Е) підсолену воду доводять до кипіння, закладають промиту рисову крупу, перемішують.

Логін: Пароль:

Назва сир:

табуретний сир | столовий сир | апарат пача | табуретний сир | апарат пача

ВІДМІННО!

Початковий оцінювальний сир: **8** балів

ОЦІНКА: 7 / 52 балів

СІМА САЛІВ: 6,34 / 11 | РЕЗУЛЬТАТ: 57,84%

ТОНИСТЬ: 50%

4 правильних | 3 неправильних | 0 пропущених

Всього сир: 100 сир | Сир чаш і сирівка: 13,6 сир

Online Test Pad

Ad closed by Criteo

Онлайн кроссворд "Військовослужбовець (підрозділ, машина), що рухається на чолі стро..."

★★★★★ 4 2 4 8

Завантажте кроссворд, відповівши на питання створеного статусу. Кроссворд створено. Уважно перевірте написані слова, щоб одні результати виставилися лише в електронній журналі, а не в інших місцях.

[Завантажити кроссворд](#)

Класичний кроссворд. Всього 10 слів.

Решить. Онлайн кроссворд "Військовослужбовець (підрозділ, машина), що рухається на чолі стро..."

Онлайн кроссворд "Військовослужбовець (підрозділ, машина), що рухається на чолі стро..."

Підказки:

- 8. Стрільба з великої калібрової артилерії (за одиницю) — це підразділ інженерних військ (за одиницю) — це відділ великокаліберної артилерії (за одиницю).
- 9. Стрільба з великої калібрової артилерії (за одиницю) — це підразділ інженерних військ (за одиницю) — це відділ великокаліберної артилерії (за одиницю).
- 10. Стрільба з великої калібрової артилерії (за одиницю) — це підразділ інженерних військ (за одиницю) — це відділ великокаліберної артилерії (за одиницю).

Завантажити кроссворд